

فهم معنای مستمر بودن وحی قرآن، با «تدبر» قابل درک است

عضو پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ضمن بیان اعجاز قرآن کریم در تجلی آن به آن، عنوان کرد: معنای وحی مستمر بودن این کتاب آسمانی با مقوله تدبر قابل درک است.

عضو پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ضمن بیان اعجاز قرآن کریم در تجلی آن به آن، عنوان کرد: معنای وحی مستمر بودن این کتاب آسمانی با مقوله تدبر قابل درک است.

حجت الاسلام والمسلمین محمدطه قیومی، عضو پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا) در خصوص مقوله تدبر در قرآن از دیدگاه این کتاب آسمانی اظهار کرد: خداوند متعال مخلوقی به نام عقل دارد و به آن ماموریت داده است تا حقیقت جهان را کشف کند.

وی ادامه داد: عقل انسان در کشف حقایق دامنه محدودی دارد و یک سری حقایق را نمی‌تواند کشف کند. خداوند متعال آن حقایقی را که باعث سعادت انسان است، در قالب قرآن کریم انزال کرد. این حقایقی ثابت است و در همه زمان‌ها و فرهنگ‌ها، قابل استفاده برای انسان‌ها است.

این پژوهشگر دینی تصریح کرد: قرآن کریم وحی مستمر است و هر لحظه وحی می‌شود و اعجاز آن نیز در همین است. خداوند متعال به تعبیر حضرت علی(ع) در قرآن کریم تجلی کرده است و ما خداوند را در قرآن می‌بینیم و از طریق همین کتاب و به عنوان یک موجود زنده که مخاطب انسان است با او سخن می‌گویید.

تدبر؛ به معنای کنار زدن لایه‌های ظاهری

وی بیان کرد: اگر انسان در آیات قرآن تدبر کند، می‌تواند به آن هدف برسد. تدبر از کلمه «دُبُر» هست و پیامد ژرف‌اندیشی، دیدن پشت صحنه و لایه‌های پنهان یک امر است. کنار زدن لایه‌های ظاهری احتیاج به دقت‌های نظری، آشنایی به ادبیات عرب و لطایف سخن، دانست علوم قرآنی و ... است که همگی این علوم مقدمه برای فهم بهتر آیات قرآن کریم است.

عضو پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی گفت: در مورد ابوذر غفاری، صحابی بزرگ حضرت رسول اکرم(ص) آمده است که بزرگترین عبادت او، تفکر و تدبر بود. در اواخر سوره آل عمران آیه‌ای وجود دارد که امام علی(ع) هر سحر آن را تلاوت می‌کرد: «الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ؛ همانان که خدا را [در همه احوال] ایستاده و نشسته و به پهلو آرمیده یاد می‌کنند و در آفرینش آسمان‌ها و زمین می‌اندیشند [که] پروردگارا اینها را بیهوده نیافریده‌ای منزهی تو پس ما را از عذاب آتش دوزخ در امان بدار» (آل عمران/191).

در تجلی تکرار نیست

وی یادآور شد: انس با قرآن مراتب مختلفی دارد که حتی با نگاه ظاهری آغاز می‌شود و به مراتب بالاتر می‌رسد. هر قدر انسان لایه‌های ظاهری را کنار بزند، تجلی جدیدی از معانی آیات برای او مشخص می‌شود. یک قاعده عرفانی است که می‌گوید خداوند در تجلی تکرار ندارد و معنای آن در این بحث این است که با هربار تجلی و رجوع متعمقانه به قرآن کریم، مطلب جدیدی برای انسان حاصل می‌شود.

حجت الاسلام قیومی توضیح داد: ارزش انسان در همین معرفتی است که می‌تواند به جایگاه انسان و هستی پیدا کند. در قرآن کریم آیه‌ای آمده است که می‌گوید هر انسانی در هر شرایط با اسماء خداوند سر و کار دارد که یا مسیر هدایت را پیش می‌گیرد و از توفیقات خداوند بهره می‌برد و یا اینکه از صراط مستقیم فاصله می‌گیرد و خداوند عنایات خود را از او می‌گیرد: «وَلِكُلِّ وَجْهَةٌ هُوَ مُوْجِئُهَا فَاسْتَثْبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛ و برای هر کسی قبله‌ای است که وی روی خود را به آن [سوی] می‌گرداند پس در کارهای نیک بر یکدیگر پیشی گیرید هر کجا که باشید خداوند همگی شما را [به سوی خود باز] می‌آورد در حقیقت خدا بر همه چیز تواناست» (بقره/148).

وی اظهار کرد: مقوله تدبر امری دو طرفه است و امری عروجی و عمودی به سوی معبود خود است. هر انسانی به میزان تدبر و معرفت خود، در روز قیامت در سایه یکی از اسمای الهی قرار می‌گیرد که به تعبیر احادیث حضرات معصومین(ع)، در روز قیامت هر شخصی را با نام امام خود به عرصه محشر دعوت می‌کنند.